

PREGLED RECENTNIH SPELEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA NA DINARI

Goran Rnjak

Speleološki odsjek HPK Sv. Mihovil, Šibenik

Pregled speleoloških istraživanja provedenih na Dinari dan je u (Rnjak, 2020) te se u okviru ovog rada neće raditi osvrt na prijašnja istraživanja već su date recentne informacije, odnosno istraživanja provedena tijekom 2021. – 2022. godine.

Izuzev nekoliko jednodnevnih istraživanja, prilikom čega su istraživani ciljani objekti, provedeno je i jedno višednevno istraživanje.

Uređena baza istraženih speleoloških objekata na Dinari te jasno i uniformno označeni objekti, zahtijevali su izradu novih, crvenih, jasno vidljivih

pločica za sve prethodno istražene objekte. Pločice su tijekom 2021. – 2022. u većini zamijenjene (pločicama s istim oznakama) te su uklonjene stare, sive, limene pločice. Ovakva aktivnost rezultirala je i provjerom koordinata za te iste objekte te izradom nove fotodokumentacije.

Blaga zima 2021. godine otvara mogućnost istraživanja nižih dijelova Dinare dok je vršni i sjeverni dio planine pod snijegom. Dugo planirana, ali i dosta nepristupačna Validžića pećina konačno je dobila nacrt 7. veljače 2021. Validžića pećina nalazi se na jugoistočnim obroncima Dinare,

pri samom završetku karakteristične dinarske stijene, iznad sela Validžići. Do špilje nema pristupne staze iako je lokalnom stanovništvu dugo poznata te su je koristili za zbjegove i sklanjanje blaga od nevremena i ljetnih vrućina. Ulaz u špilju nalazi se u podnožju prevjesne stijene. Potpisi na zidovima ukazuju na često posjećivanje kroz dulji niz godina. Validžića pećina duga je 29 m i nema vidljivih prolaza za daljnje napredovanje. Nakon izrade nacrtu i fotodokumentacije pristupilo se rekognosciranju okolnog područja do ulaza u Mali Prožlob. Prolaskom po rubnom dijelu iznad litice nisu uočeni novi

Pogled s Validžića pećine | Foto: Goran Rnjak

Litica ispod vrha Malog Prožloba | Foto: Goran Rnjak

ulazi. Pri vrhu M. Prožloba istražena je i nacrtana mala špilja duga tek 5 m, a čini je jedna prostorija. Špilju životinje koriste kao sklonište pa je i dobila ime Brlog u Malom Prožlobu.

Naredno istraživanje uslijedilo je 3. ožujka 2021., a cilj je bio razriješiti nedostatke u podacima prikupljenima davnih godina, u vrijeme znatno lošijih GPS uređaja, fotoaparata i mjernih instrumenata. Područje istraživanja opet su padine Dinare, na području ispod skloništa Bili cvitak. Naime, tom prilikom ponovno je nacrtana jamica B1, duboka 7 m koja staje s dnom ispunjenim kršljem i nema perspektivu za daljnje napredovanje. Ujedno je razriješeno i pitanje duplih naziva i koordinata Jame na putu za feratu koja je prije istražena i nacrtana, ali su različiti podatci došli iz više izvora. Jama na

putu za feratu nalazi se nedaleko lošeg, pristupnog makadamskog puta koji vodi do skloništa Bili cvitak i ferate koja vodi od skloništa na Ošljak. Jama ima izdužen, pukotinski ulaz, a duboka je 11 m te nema prolaza dalje. Dosad je istraživana i posjećena u više navrata.

Izuzev zamjene pločica i rekognosciranja u svakoj prilici, do ljeta nije bilo novih istraživanja. Kao što je prethodno rečeno, speleološka istraživanja Dinare zahtijevaju i karakterističnu organizaciju. Dosadašnja praksa pokazala je kako najbolje rezultate može polučiti mali tim psihofizički spremnih speleologa. Oprema treba biti brižno odabrana i složena kako bi kretanje bilo što jednostavnije. Opremu čine 2 x 50 m užeta, 10 sidrišnih kompleta, dineme, bušilica, pribor za crtanje te osobna

speleološka oprema. Dehidrirani vojni *lunch* paketi također znatno utječu na smanjenje tereta. Voda je najveći problem jer je na planini ima malo, a i ta je upitne kakvoće zbog raznih životinja koje upadaju u bunare pokušavajući se napiti. Iz tog razloga nabavljen je pročištač vode koji se sastoji od iznimno laganog crijeva i filtera. Nadalje, kako bi se smanjila količina potrošnje vode i izbjeglo kretanje po suncu, na planinu se uspinje noću, a isto vrijedi i prilikom pristupa između udaljenijih speleoloških objekata. Upravo zbog svih navedenih razloga cjelokupno istraživanje mora biti dobro pripremljeno i pomno isplanirano.

U razdoblju od 12. kolovoza 2021. do 17. kolovoza 2021. provedeno je novo istraživanje na Dinari, a fokus je prebačen na jugoistočnu stranu

planine, odnosno područje iznad sela Glavaš i Uništa. Istraživanje speleoloških objekata na ovome dijelu planine gotovo da nije provedeno. Rekognosciranja i nasumični ulasci provedeni su u nekoliko navrata, a 2011. Dina Rnjak (Kovač) i Goran Rnjak istražuju tri špilje iznad Kwartira (Babića pećina, Tri sobe i Ribareva pećina) (Rnjak, 2020). Najprije Rnjak dva dana provodi u rekognosciranju, mijenjanju pločica na ulazima i prikupljanju informacija na terenu, a onda mu se pridružuje i Ive Butković te se dobro natovarivši dižu iz Glavaša kroz Pekasovu dragu do Martinove košare. Nedaleko od košare istražuju Krmnicu. Riječ je o jami koja je dugo poznata, kako domaćim čobanima tako i planinarima. Jama se na topografskim kartama i u literaturi pojavljuje još i pod

imenom Krvnica, ali lokalno stanovništvo kaže da je Krmnica ispravan termin te će se on nadalje i koristiti. Krmnica ima veliki ulaz (30 x 30 m). Na dnu jame tijekom cijele godine zadržava se snijeg. Duga je 119 m i duboka 53 m. U jamu su se u prošlosti ljudi spuštali i vadili snijeg i led za piće. U rubu iste vrtače pronađen je i ulaz u špilju. Špilja je istražena i nacrtana u duljini od 35 m i 16 m dubine. Nazvana je Mala Krmnica s obzirom da se nalazi na istom lokalitetu. Gotovo za ne povjerovati je da u špilji ima jako puno staklenih boca Heineken piva te ambalaže narezaka, pašteta i sličnih namirnica što je privuklo miševe i štakore koji skaču po tom smeću. Inače, špilja je lijepo zasigana. Idući je objekt nacrtan toga dana Bunar u gredi. Riječ je o špilji ispunjenoj vodom. Nalazi

se pored košara (kolibe) i kapele Sv. Ilije. Duboka je 6 m, a duga je 12 m. Sljedeći je istražen objekat obližnja Jama na Razvalama. Riječ je o jednostavnoj jami koja je duboka 14 m i duga 21 m. Nema nastavka za daljnje napredovanje. Zahvaljujući djelovanju snijega i leda, stijene na ulazu i u jami iznimno su razlomljene pa je teško naći mjesto za postavljanje sidrišta.

Idućeg dana započelo se istraživanjem Jame pod Sljemenom. Jama je duboka 17 m i duga 21 m. Jednostavnog je tipa, a na dnu jame, zahvaljujući velikom ulazu, buja vegetacija. Nedostatak vode primorao je istraživački tim da krenu sa spuštanjem u niže dijelove planine. Po putu je istražena i nacrtana Jama kod Čivrine ograde, duboka 19 m i duga

Ribareva pećina | Foto: Goran Rnjak

Mala Krmnica | Foto: Goran Rnjak

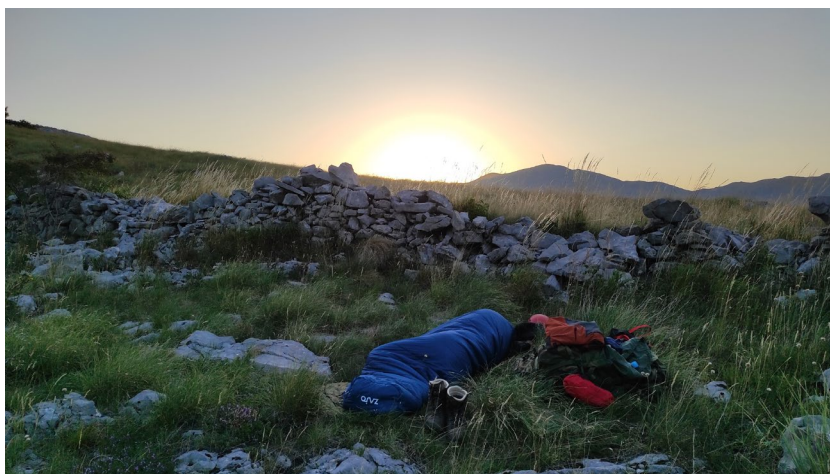
Krmnica | Foto: Goran Rnjak

Pogled s Kapnice (Jame na Badnju) | Foto: Goran Rnjak

37 m. Jama ima velik, lijep ulaz, a dno joj je prekriveno kamenim blokovima i vegetacijom. Jamu karakteriziraju dvije paralelne vertikale. Iznad Perića dolca nalazi se i Perića pećina koja je u prošlosti služila za spraćanje blaga na što ukazuje kameni suhozid ispred špilje. Čini je jedna izdužena prostorija, a duga je 11 m. Budući da voda za piće nije pronađena niti oko kolibe u Perića dolcu, daljnje napredovanje prema Ruji ostavljeno je za neku drugu priliku te se krenulo sa spuštanjem prema Uništima, Kvartiru i Glavašu. Po putu je još istražena i nacrtana Jama kod Čorinog doca duboka 20 m i duga 30 m. Jama je povremeni ponor, a u njoj ne treba isključiti mogućnost prolaska dalje. Međutim, za prolazak bi trebalo kopati i proširivati suženja.

U sklopu ovog istraživanja pronađen je bočni kanal te su nove promjene unesene na nacrt jame Kapnice koja je prije u literaturi nazivana i Jama na Badnju / Među krilima. Ovu jamu su još 1984. istraživali članovi SO Velebit te 2007. SO Mosor (Rnjak, 2020). U jami boravi kolonija žutokljunih galica po kojima je i nastao jedan od naziva. Ipak, kako lokalni čobani koriste naziv Kapnica, nadalje će se koristiti taj termin.

Bivakiranje kod jame pod Sljemenom | Foto: Goran Rnjak

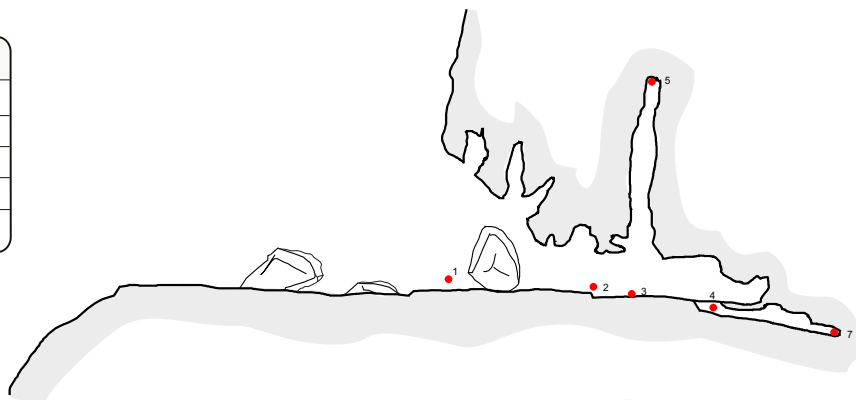
Aida i Teo Barišić te Ana Mijić 12. veljače 2022. godine dolaze u Podinarje te se dižu do Špijaljke gdje istražuju Jamu pod Velikom Špijaljkom. Jama je duboka 42 m i duga 68 m.

Iduće istraživanje 16. travnja 2022. provodi mješovita ekipa sačinjena od članova Speleološkog odsjeka PD Sv. Jakov iz Bitelića, Speleološkog odsjeka Velebit i Speleološke udruge Estavela. Dario Maršanić, Ana Bakšić, Jerko Kelava i Ante Atlaga dižu se do bivka Dinaridi i izrađuju nacrt Jame kod bivka Dinaridi (prije nazivana Drobina jama na ferati; 726-0507).

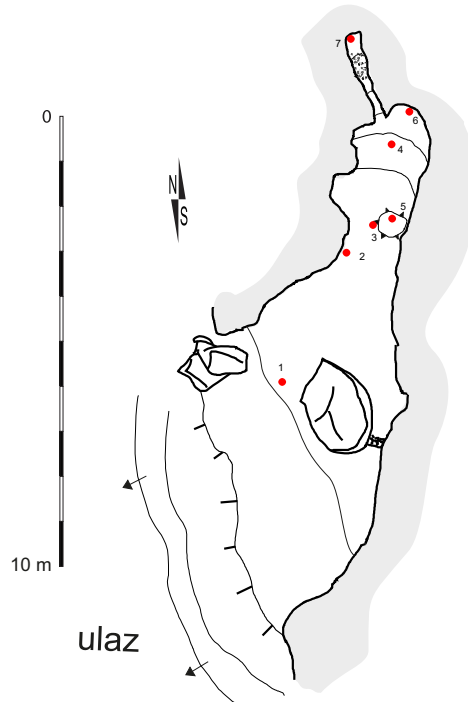
Jama je duboka 58 m i duga 92 m te nema perspektive za nastavak.

Do ljeta opet vlada zatišje, a 23. srpnja 2022. H. Hodak i G. Rnjak dižu se na Badanj te izrađuju nacrt Golubnjače na Badnju. Riječ je o jami koja se nalazi sa sjeverne strane Badnja. Kako je rijetko osunčana, iznimno je hladna, a na dnu ulazne vertikale snijeg se zadržava veći dio godine. Stijene u jami iznimno su razlomljene. Duboka je 41 m, a duga 103 m. Nastanjuju je žutokljune galice. Perspektiva za daljnje napredovanje nije uočena.

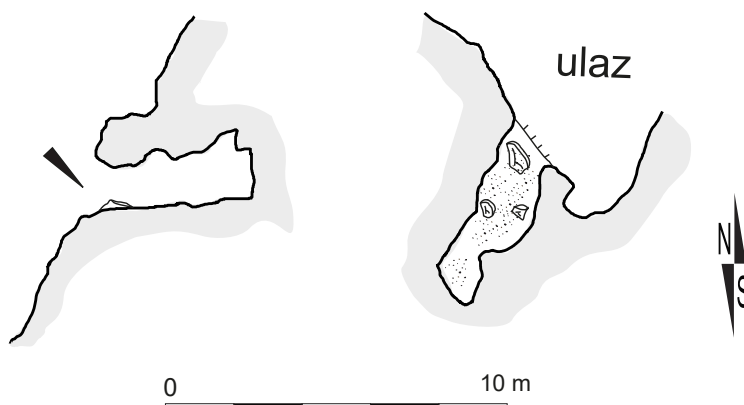
Ime objekta: Validžića pećina			
03 0720	HTRS86 TM: 492115 4874663		Nadmorska visina: 750 m
	Lokacija: Dinara, Kijevo, Glavaš, Knin	Stvarna dužina: 29 m	Dubina: - 2 m
	Istraživač: SOSvM	Teorijska dužina: 20 m	Dimenzije ulaza: 8 x 6 m
	Višeme istraživanja: 07.02.2021.	Snimio: G. Rnjak	Mjeto: G. Rnjak
Tipik istraživanja:		Digitalno obradio: G. Rnjak	

Validžića pećina | Foto: Goran Rnjak

Ime objekta: Brlog u Malom Prožlobu			
03 0719	HTRS86 TM: 491488 4875960		Nadmorska visina: 1152 m
	Lokacija: Dinara, Kijevo, Knin	Stvarna dužina: 5 m	Dubina: 0 m
	Istraživač: SOSvM	Teorijska dužina: 5 m	Dimenzije ulaza: 1 x 0,5 m
	Višeme istraživanja: 07.02.2021.	Snimio: G. Rnjak	Mjeto: G. Rnjak
Tipik istraživanja:		Digitalno obradio: G. Rnjak	

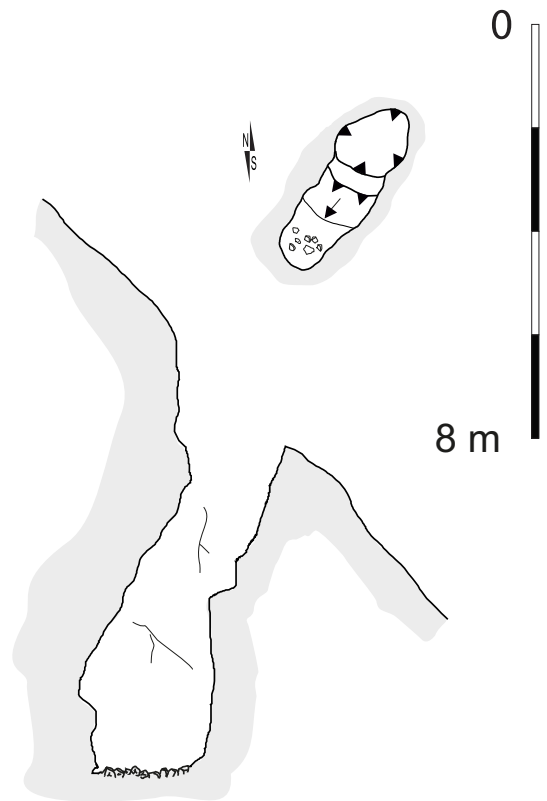

0 10 m

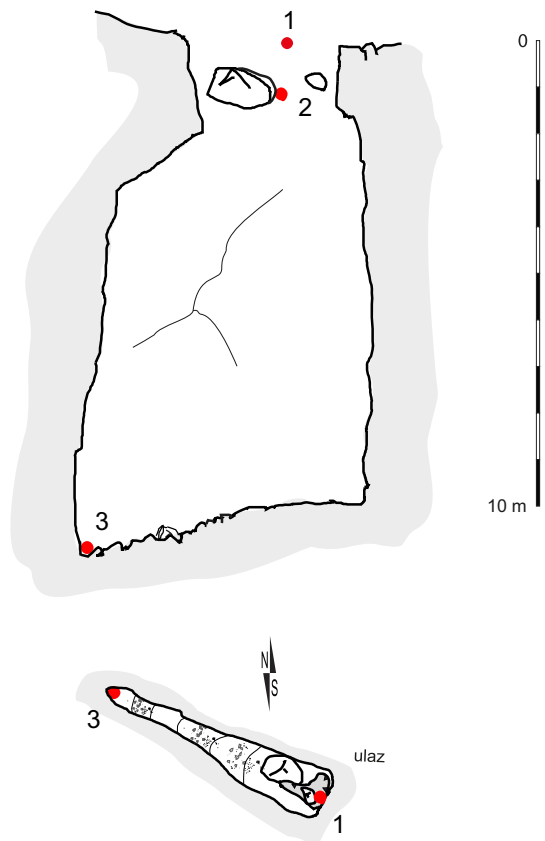
Ulaz u B1 | Foto: Goran Rnjak

03 0614	Ime objekta: B1		
	HTRS96 TM: 489979 4876150		Nadmorska visina: 656 m
	Lokacija: Dinara, Kijevo, Knin	Stvorna dužina: 7 m	Dubina: - 6 m
	Istraživači: SOSvM	Tlocrta dužina: 3 m	Dimenzije ulaza: 1 x 1 m
Vrijeme istraživanja: 03.03.2021.		Sinisi: G. Rnjak	Mjesto: G. Rnjak
		Digitalno obradio: G. Rnjak	

Jama na putu za feratu | Foto: Goran Rnjak

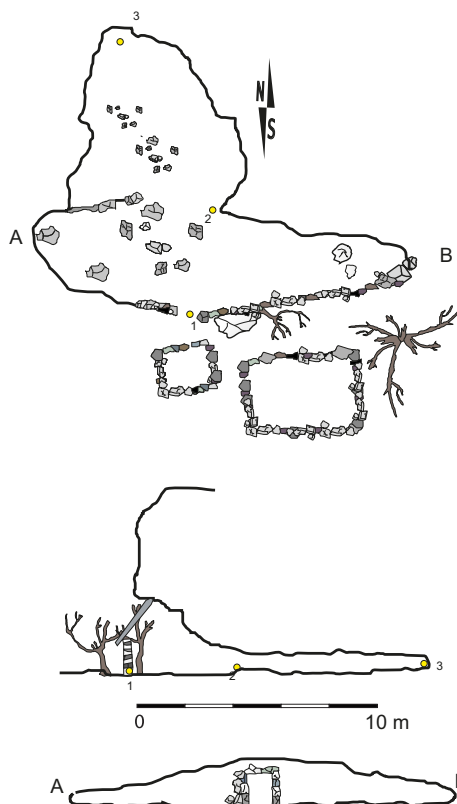
022 0072	Ime objekta: Jama na putu za feratu		
	HTRS96 TM: 489776 4875979		Nadmorska visina: 645 m
	Lokacija: Dinara, Kijevo, Knin	Stvorna dužina: 13 m	Dubina: - 11 m
	Istraživači: SOSvM	Tlocrta dužina: 6 m	Dimenzije ulaza: 3 x 1 m
Vrijeme istraživanja: 19.11.2020.		Sinisi: G. Rnjak	Mjesto: G. Rnjak
Tip istraživanja: 6.1.2014. I. Budinski, G. Rnjak - rezo 3.2.2019. SO Promina (T. Jerković, M. Matetić), SDS (T. Rada, I. Bukijak)		Digitalno obradio: G. Rnjak	

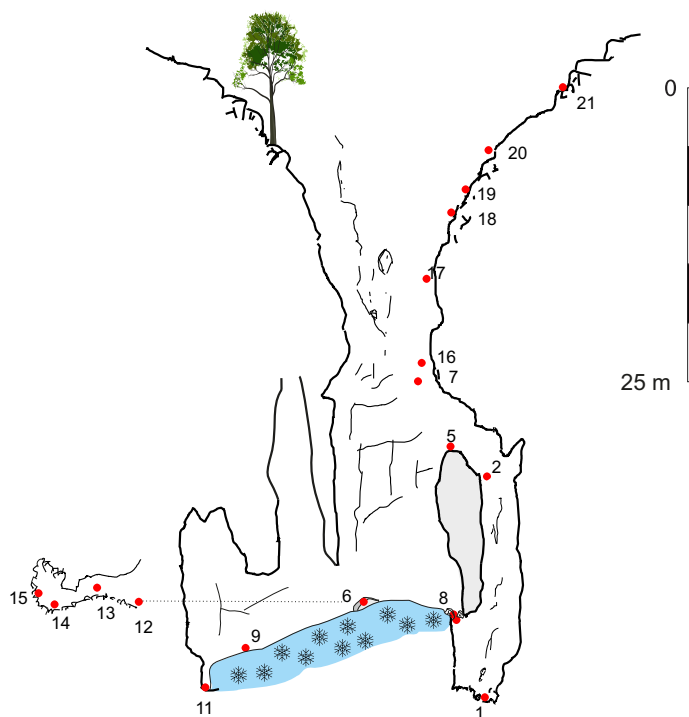
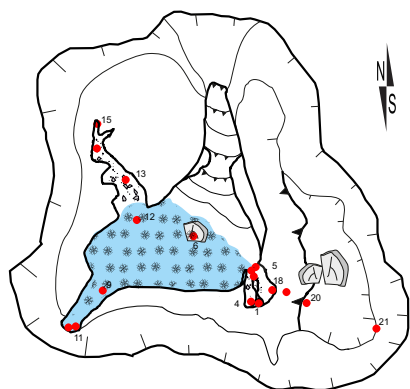

Ribareva pećina | Foto: Goran Rnjak

03 0273	Ime objekta: Ribareva pećina		
	HTSR96 T.M.: 495847 4875999	Nadmorska visina: 794 m	
	Lokacija: Dinara, Kijevo, Glavaš, Knin	Svorna dužina: 13 m	Dubina: 0 m
	Istraživači: SOSvM, SOV	Tlocrtna dužina: 13 m	Dimenzija ulaza: 3 x 1 m
Vrijeme istraživanja: 16.08.2011.		Snimila: D. Rnjak (Kovač)	Mjeto: G. Rnjak
Vrijeme istraživanja: 16.08.2011.		Digitalno obradio: G. Rnjak	

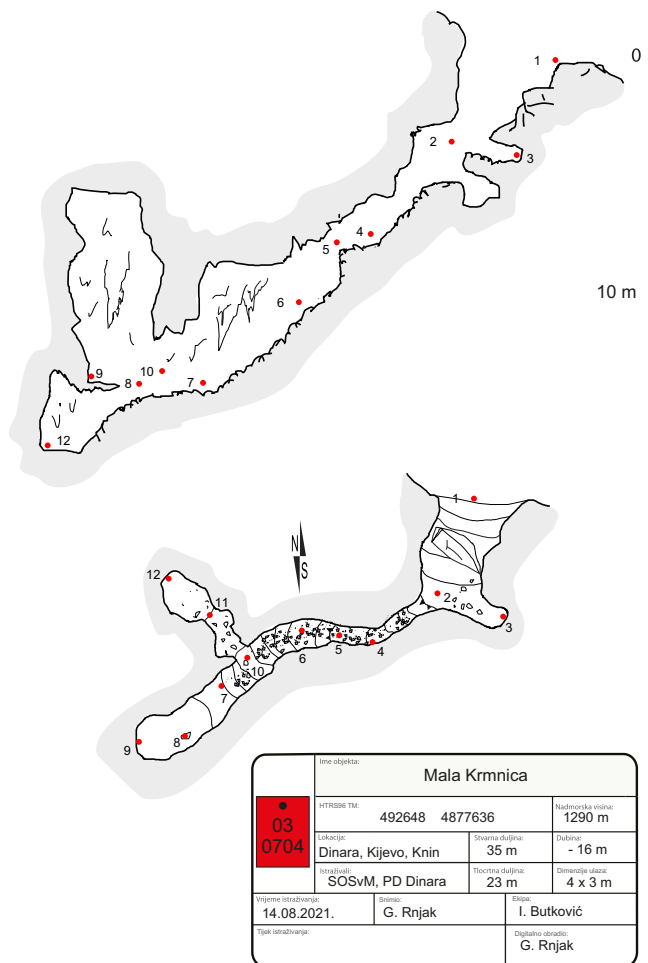

03 0741	Ime objekta: Krmnica		
	HTSR96 T.M.: 492671 4877657	Nadmorska visina: 1290 m	
	Lokacija: Dinara, Kijevo, Knin	Svorna dužina: 119 m	Dubina: - 53 m
	Istraživači: SOSvM, PD Dinara	Tlocrtna dužina: 62 m	Dimenzija ulaza: 30 x 30 m
Vrijeme istraživanja: 14.08.2021.		Snimila: G. Rnjak	Mjeto: I. Butković
Vrijeme istraživanja: 14.08.2021.		Digitalno obradio: G. Rnjak	

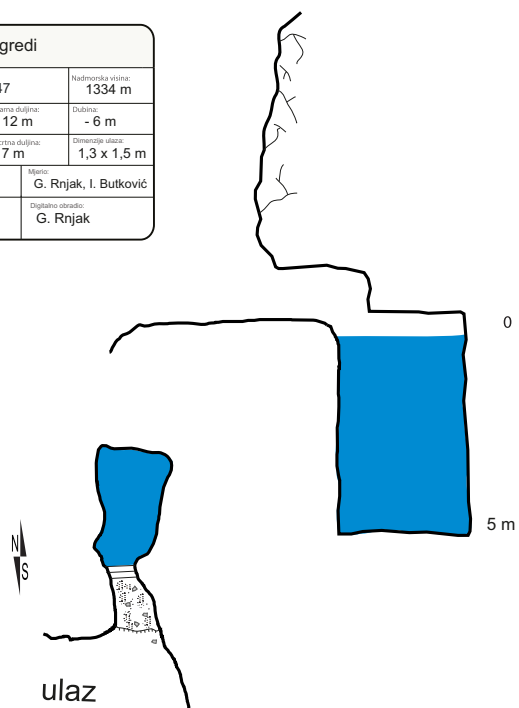

Mala Krmnica | Foto: Goran Rnjak

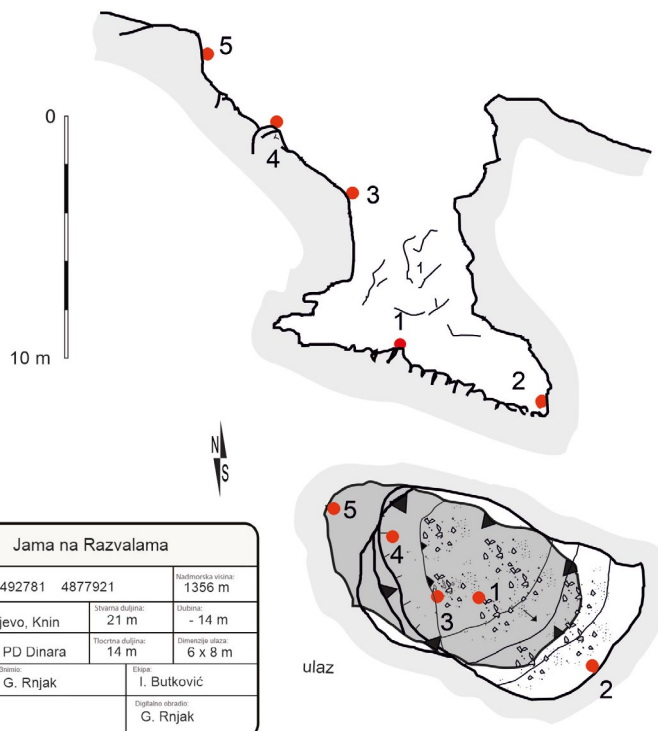
Bunar u gredi | Foto: Goran Rnjak

Ime objekta: Bunar u gredi		
WGS84 TM: 492529 4877947	Nadmorska visina: 1334 m	
Lokacija: Podi, Dinara, Glavaš, Kijevo, Knin	Širina dubine: 12 m	Dubina: ~6 m
Klasifikacija: SOSvM, PD Dinara	Visina dubine: 7 m	Dimenzije ulaza: 1,3 x 1,5 m
Wojna oznaka: 14.08.2020.	Ime: G. Rnjak	Eliza: G. Rnjak, I. Butković
Tipik istraživanja:		Digitizirano od strane: G. Rnjak

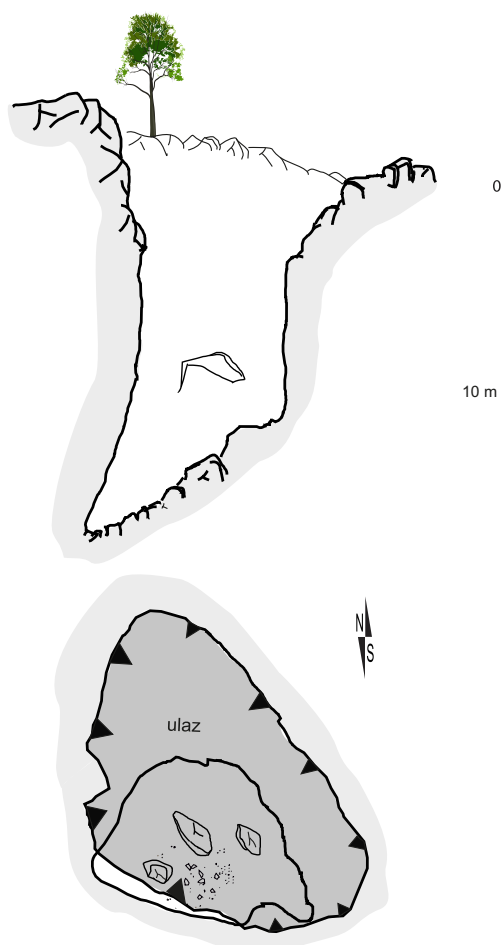

Jama na Razvalama | Foto: Goran Rnjak

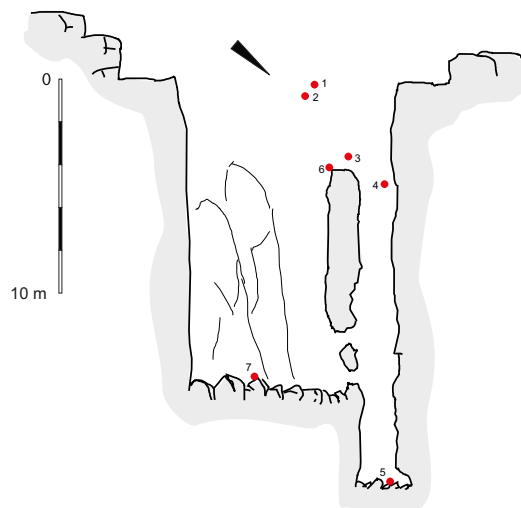

Jama pod Sljemenom | Foto: Goran Rnjak

Jama kod Čivrine ograde | Foto: Goran Rnjak

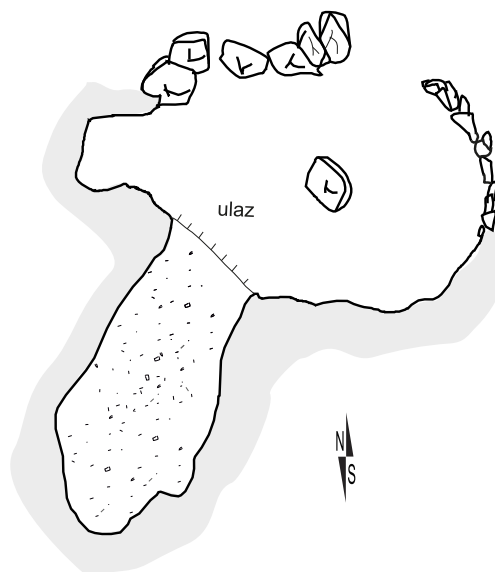
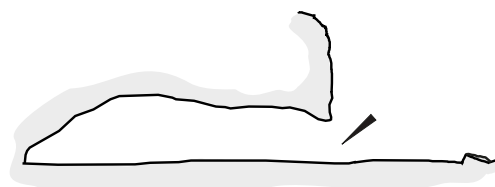

Ime objekta: Jama kod Čivrine ograde			
03 0703	HTRS89 TM: 494048 4879210		Nadmorska visina: 1122 m
	Lokacija: Dinara, Kijevo, Knin	Stvarna dužina: 37 m	Dubina: - 19 m
	Istraživači: SOSvM, PD Dinara	Tlocrtna dužina: 14 m	Dimenzije ulaza: 10 x 10 m
	Višeme istraživanja: 15.08.2021.	Simboli: G. Rnjak	Ekipa: I. Butković
Tipak istraživanja:		Digitalno obradio: G. Rnjak	

Perića pećina | Foto: Goran Rnjak

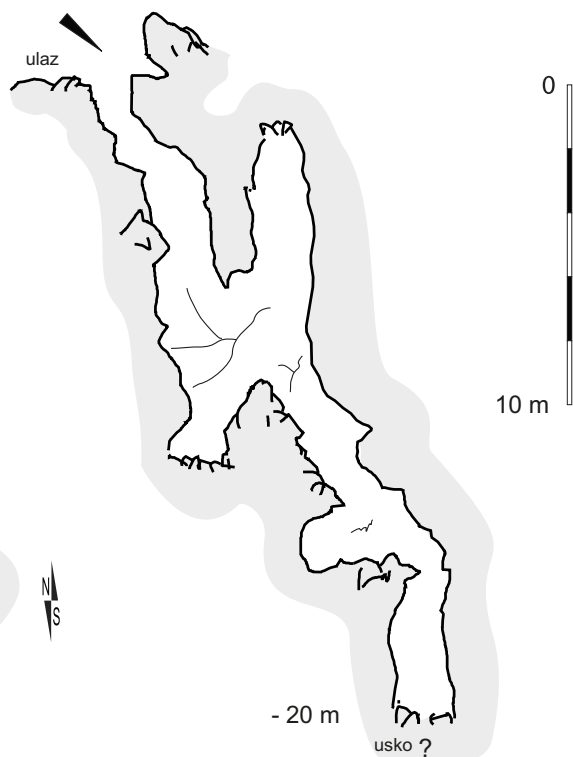
Ime objekta: Perića pećina			
03 0718	HTRS89 TM: 494415 4879439		Nadmorska visina: 1013 m
	Lokacija: Dinara, Kijevo, Knin	Stvarna dužina: 11 m	Dubina: 0 m
	Istraživači: SOSvM, PD Dinara	Tlocrtna dužina: 11 m	Dimenzije ulaza: 4 x 1,3 m
	Višeme istraživanja: 15.08.2021.	Simboli: G. Rnjak	Ekipa: I. Butković
Tipak istraživanja:		Digitalno obradio: G. Rnjak	

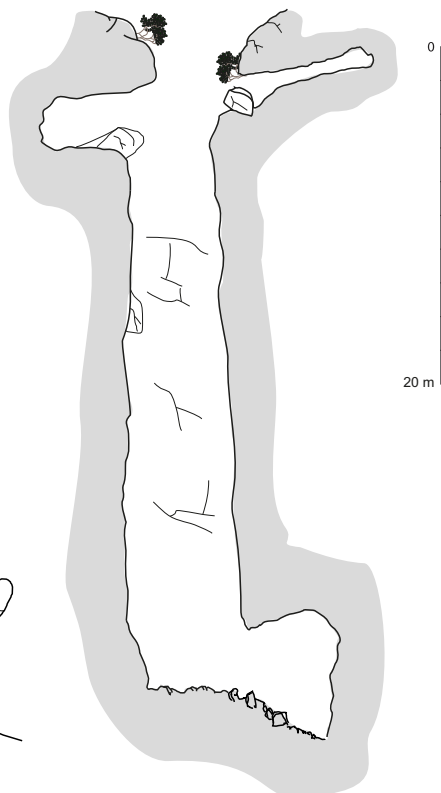
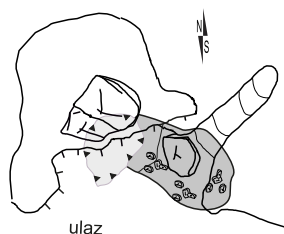
Jama kod Čorinog doca | Foto: Goran Rnjak

Ime objekta: Jama kod Čorinog doca			
03 0711	HTRS86 TME: 494859 4878815		Nadmorska visina: 822 m
	Lokacija: Dinara, Kijevo, Knin	Širina dužine: 30 m	Dubina: - 20 m
	Istraživači: SOSvM, PD Dinara	Plošna dužina: 16 m	Dimenzije ulaza: 2 x 1 m
	Vrijeme istraživanja: 15.08.2021.	Smjer: G. Rnjak	Ekipa: I. Butković
Tipik istraživanja:		Digitalno obradio: G. Rnjak	

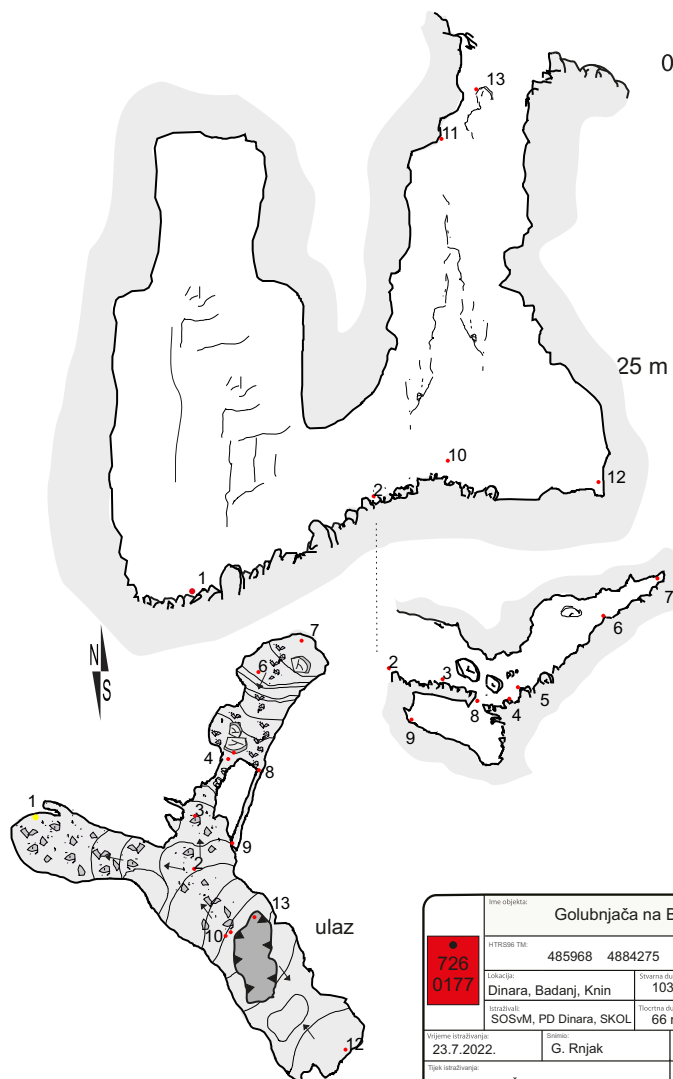
Kapnica (Jama na Badnju) | Foto: Goran Rnjak

Ime objekta: Kapnica / Jama na Badnju			
08 0056	HTRS86 TME: 485675 4884162		Nadmorska visina: 1172 m
	Lokacija: Dinara, Badanj, Knin	Širina dužine: 56 m	Dubina: - 43 m
	Istraživači: SOM, SOSvM	Plošna dužina: 20 m	Dimenzije ulaza: 10 x 3 m
	Vrijeme istraživanja: 09.09.2007. 12.08.2020.	Smjer: G. Rnjak	Ekipa: G. Rnjak
Tipik istraživanja: 01.05.1984.SOV (S. Rešetar, R. Erhart, D. Lacković, E. Kireta)		Digitalno obradio: G. Rnjak	

Golubnjača na Badnju | Foto: Goran Rnjak

Literatura

- Rnjak, G. (2020): Pregled speleoloških istraživanja na Dinari i istraživanja provedena 2020. Subterranea Croatica Vol. 18 No. 2, str. 15-32.

An overview of recent speleological exploration on Dinara Mt

An overview of speleological exploration on Dinara Mt is published in Rnjak, 2020. This article presents just the latest research conducted in 2021 and 2022. Except for several one-day explorations, during which targeted objects were investigated, one multi-day exploration was also conducted. This resulted in the exploration of Validžića pećina, Brlog u Malom Prožlobu, Kapnica, Krmnica, Mala Krmnica, Jama na Razvalama, Bunar u gredi, Jama pod Sljemenom, B1, Jama kod Čivrine ograde, Jama kod Čorinog doca, Perića pećina, Jama na Špijaljki, Jama kod bivka Dinaridi and Golubnjača na Badnju.